

DİKKATLİ BAKIN ! DOĞADA BİRŞEYLER OLUYOR

80li yıllardan beri Türkiye doğası ile ilgili, tarımcıların dışında pek de kimsenin farkına varmadığı bir sorun büyüyüp duruyor: Kemirgenlerin hızlı artışı ve buna bağlı olarak tarım ürünlerinde büyük verimlilik kaybı.. Öyle ki bir kaç yıl önce Çiftçi Dostu merhum yazar Sadullah Usumi, Cumhuriyet Gazetesi'ndeki köşesinde farelerin verdiği zarar karşısında çiftçiye tazminat ödenmesini bile önermişti. Pekiyi Türkiye bu duruma nasıl geldi?

Her kış kimi basın-yayın organlarında siyanürle tilki avı haberleri yer alır. Yer almayanlar da cabası. Kırsal kesimde çakallara, tilkilere, kurtlara yönelik toplu katliam haberleri duyurulur. Güvenlik güçlerinin yan yana dizdiği yere sıralanmış bu hayvanların acıklı görüntülerini kim hatırlamaz? Katliamdan baykuşlarla çaylağından kartalina yırtıcı kuşlar da payına düşeni alır. Dünya doğayı koruma kuruluşlarının tehlikedeki türler listesinde bulunan bu canlılar ülkemizde pervasızca öldürülür, vurulur. Yılanlara gelince. Hayatında yılanla karşılaşmamış insanımız bile yilandan korkar. Görüldüğü yerde bu değerli sürüngenler de "Katli vaciptir" hükmüne alınıp öldürülür. Eh bunca doğal düşmanını kaybeden fareler neden üremesinler ki? İşte sonucu : Tahılda ve hatta sebze de bile kemirgenlerin verdiği büyük zarar.

Yıllardır süren bu artış karşısında tedbirler ne yazık ki hatayı hata ile onarmaya çalışmaktan öteye geçmedi. Zehirli buğday daha pek çok canlının yokolmasına neden olacak bilinçsiz bir uygulama. Oysa doğa kendi içinde insan müdahalesi ile bozulan düzenini nasıl da düzgün bir formülle gidermeye çalışıyor. Trakya'da bunu çok büyük bir zevkle izledik yakın zamanda. Bu mevsimde rastlanmayacak kadar çok yırtıcı kuş vardı ağaçların, direklerin, çitlerin üzerinde. Tarlalarımızı gözlüyorlardı. Gece yolculuğunda yolun bir yanından diğerine koşuşturan fareleri avlamak onlar için ne de iştah açıcı. Anadolu yollarında da epey yırtıcı kuş gözlemledik. İşte bilinçsizce vurulan, doğayı tanımamaktan ötürü telef edilen tüm bu yırtıcılar, sürüngenler bizim zehirli buğdayımızdan çok daha etkin ve de zararsız olarak bize yardım edecek. Yeter ki onlara yaşama hakkı tanıyalım. Aksi halde kemirgenler, sadece ürünleri kemirmekle kalmayacak, kamu yatırımlarına ayrılacak paralardan -çiftçiye zarar tazminatı- adı altında, zaten çok kısıtlı olan devlet bütçemizde kendine yeni bir yer edinecek.

Bu arada bazı küçük bilgileri bir kez de bu yazıda zikrederim:

Kurtlar: Hâlâ görüldüğü yerde vurulurlar böylece yabandomuzu artışına meydan boş bırakılır.

Tilkiler: Gûya koruma altındadır. Ama her yıl duyulan veya duyulmayan siyanürle zehirlemeler yüzlerce tilkinin doğadan silinmesine neden oluyor.

Çakallar: Tüm yıl avı serbesttir. Neden acaba?

Yılanlar: Ülkemizdeki bütün yılan türleri koruma altındadır. Ya olmasaydı?

Yırtıcı Kuşlar: İstisnasız hepsi koruma altındadır. Gerçekte pek çoğu vuruluyor. Kolay nişan alınabildiği için..

Eğer farelerin aşırı çoğalması nedeniyle kemirilmek istemiyorsanız çevrenize hassas olun. Ne siz yanlış avcılık yapın, ne de çevrenizdeki kişilerin doğal dengeye müdahale etmesine sessiz kalın. Çevre ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü ile valiliklerde görevlendirilen ekipler doğanın korunması ile sorumludurlar. Gördüğünüz yanlışlıkları kendilerine iletip ilgilerini isteyin ki hiçbir fare -afet- kapsamına girecek hale getirilmesin.

YABAN HAYATINI KİM KORUR, SÜRÜYÜ KİM KORUR ?

"Dikkatli bakın! Doğada birşeyler oluyor." başlıklı yazımızda tarlalarda artan kemirgenler ve zararlarına değinmiştik. Bunun başlıca sebebinin de kemirgenlerin doğal düşmanlarının denetimden uzak bir şekilde ve bilinçsizce avlanması daha doğrusu katledilmesi olduğunu belirtmiştik. Pekiyi hiç düşündünüz mü ovadaki kekliği, dağdaki kurdu-kuşu kim korur acaba? Öyle ya, bu konularla ilgilenenlerin koca koca kararları var hem uluslararası hem de ulusal camiada.. İyi de kağıttaki bu kararları kim uygular? Gene kağıt üstünde bakarsak Çevre ve Orman Bakanlığı yaban hayatımızın korunmasında sorumlu ve yetkili kurumdur. Ama kağıt üzerinden başımızı kaldırıp gözlerimizi şöyle ülkemizin ufuklarında, denizlerinde-dağlarında gezdirdiğimiz zaman doğrusu pek de kağıttan taşmış araziye yayılmış bir korumaya rastlayamayız. Trakya'da mandasına zarar veren kurdu vuran vatandaşımız Doğu Anadolu'da da kekliği yakalayıp yol kenarında sallaya sallaya satabilir. Ya da mühresini salıp uçan yeşilbaşı aldatır, önüne gelince de vurur. Bu rahatlığın, bu korkusuzluğun başlıca sebebi yabanhayatına verilecek zararları, usulsüzsüzlükleri denetleyecek ekiplerin azlığıdır. Kaçımız ormanda dolaşırken, bir sulak alan çevresinde ya da bozkırda bir yabanhayatı denetim görevlisine rastlamışızdır? Bir kez, Selçuk-Pamucak sazlıklarında usûlsüz av-avcı denetimi için nöbet tutan Orman Bakanlığı görevlilerine rastladığımızda nasıl da mutlu olmuştuk.. Ancak en azından 30 yıldır süren arazi gezilerimiz ya da çalışmalarımız sırasında bu gibi bir tesadüf öylesine azdır ki hiç olmadı da denebilir.

O zaman onlarca hektar ormanı gözlemekle yükümlü orman muhafaza memuru ya da bir çok başka görevi bulunan güvenlik güçlerinin yaban hayatımızı koruması-kollaması, usûlsüzü yakalaması pek de gerçekçi bir yaklaşım değil elbette, nitekim yaşanan da aynen bu.

Sürülere gelince.. Eğer yeterli korumayı yapmazsak elbette ki çakal tavuklarımızı, kurt da kuzularımızı avlamak ister. Oysa Anadolu'da bir zamanlar bir bilim adamının "Anadolu Çoban Köpekleri" adı ile bir tez hazırlamasına yol açacak kadar iyi köpeklerimiz bulunmaktadır. Bir çoban köpeği olan Alman Kurt Köpekleri kadar güçlüdür Karabaşlarımız ya da bilinen yanlış tanınışı ile Kangal Köpeklerimiz.. Çobanlar, çiftçiler onun da bir işçi gibi çalıştığını kabul edip yeterli bakımı yaparlarsa safkan Kangalları ile sürülerini de koruyabilirler kendilerini de..Sırf bu gerekçe ile sırf bu gerekçe ile UNDP-GEF/SGP "**Kangalların Geleneksel Hayvancılıktaki Rolünün Devamlılığının Sağlanması ve Bu Yolla Yaban Hayatın Korunması**" isimli bir projeyi desteklemektedir. Öte yandan eğer sağlam kümesler veya çitler yapmazsanız canlılar doğal güdülerine uyarlar ve sizin ürünlerinizi tehdit ederler. Tıpkı ormana salınan manda malaklarının kurtlar tarafından parçalanması gibi..Atalarımız atımızı sağlam kazığa bağlamamızı söylememişler mi?

Evet, kısaca özetlersek görmekteyiz ki ülkemizdeki yaban hayatı canlılarını ve onların yaşama alanlarını korumak için kağıt üzerinde yeterli hüküm mevcut ancak iş fiiliyata gelince yasa hükümlerini icra edecek güce rastlamak mümkün olmuyor; yani arazide denetim yok!

Çiftçinin yabandomuzundan kurda, çakala kadar yaban hayatını düşman görmesinin altında ise "Onlar yokolsunlar ben de rahat edeyim; çitle-kümesle-gütmeyle-köpekle uğraşmayım." mantığı yer alıyor. Her ikisi de yanlış. Yapılacak tek şey uygar dünyanın bilimsel ölçütleri örnek alınarak denetimle görevli, yeterli sayıda yaban hayatı ekibinin kurulması, çiftçimizin de bu yaban hayatı ile kendi hayatını barışık hale getirecek, ona zarar vermeden kendi kaynaklarını koruyabilecek önlemleri almasıdır. Böylece kırsal kesimde duyduğumuz "Eskiden bu dağlarda, ovalarda, meralarda ne çok karaca, tavşan, tilki, keklik vb. vardı, şimdi nerdee?" muhabbetleri sona erer ve biz de ülkemizin zengin doğasında bu canlıları izleyebilir, rastlama heyecanını-zevkini tadabilir, gelecek nesiller için zenginleştirdiğimiz doğal varlıklarımızla mutlu oluruz.